Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

19. juuni 2012*

Kaubamärgid — Liikmesriikide õigusaktide ühtlustamine — Direktiiv 2008/95/EÜ — Nende kaupade ja teenuste määratlemine, mille suhtes kaubamärgi õiguskaitset taotletakse — Selguse ja täpsuse nõuded — Nizza klassifikatsiooni klassipäiste kasutamine kaubamärkide registreerimisel — Lubatavus — Kaubamärgiga antava õiguskaitse ulatus

Kohtuasjas C-307/10,

mille ese on eelotsusetaotlus, mille 27. mai 2010. aasta otsusega ELTL artikli 267 alusel esitas The Person Appointed by the Lord Chancellor under Section 76 of the Trade Marks Act 1994, on Appeal from the Registrar of Trade Marks (Suurbritannia) ja mille edastas High Court of Justice (Queen's Bench Division) ning mis saabus Euroopa Kohtusse 28. juunil 2010, menetluses

Chartered Institute of Patent Attorneys

versus

Registrar of Trade Marks,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president V. Skouris, kodade esimehed A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, J. Malenovský ja U. Lõhmus (ettekandja), kohtunikud M. Ilešič, E. Levits, A. Ó Caoimh, T. von Danwitz, A. Arabadjiev ja C. Toader,

kohtujurist: Y. Bot,

kohtusekretär: ametnik C. Strömholm,

arvestades kirjalikus menetluses ja 11. oktoobri 2011. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

— Chartered Institute of Patent Attorneys, esindaja M. Edenborough, *QC*,

— Ühendkuningriigi valitsus, esindaja: S. Hathaway, keda abistas *barrister* S. Malynicz,

— Tšehhi valitsus, esindajad: M. Smolek ja V. Štencel,

— Taani valitsus, esindaja: C. Vang,

— Saksamaa valitsus, esindajad: T. Henze ja J. Kemper,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

— Iirimaa, esindaja: N. Travers, *BL*,

— Prantsusmaa valitsus, esindajad: B. Cabouat, G. de Bergues ja S. Menez,

— Austria valitsus, esindaja: E. Riedl,

— Poola valitsus, esindaja: M. Szpunar,

— Portugali valitsus, esindaja: L. Inez Fernandes,

— Slovakkia valitsus, esindaja: B. Ricziová,

— Soome valitsus, esindaja: J. Heliskoski,

— Siseturu Ühtlustamise Amet (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused), esindajad: D. Botis ja R. Pethke,

— Euroopa Komisjon, esindajad: F. W. Bulst ja J. Samnadda,

olles 29. novembri 2011. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2008. aasta direktiivi 2008/95/EÜ kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (ELT L 299, lk 25) tõlgendamist.

2 Eelotsusetaotlus esitati kohtuvaidluses, mille pooled on Chartered Institute of Patent Attorneys (edaspidi „CIPA") ja Registrar of Trade Marks (kaubamärkide registreerimise pädevusega amet Ühendkuningriigis, edaspidi „Registrar), seoses viimase keeldumisega registreerida siseriikliku kaubamärgina sõnamärki IP TRANSLATOR.

Õiguslik raamistik

Rahvusvaheline õigus

3 Rahvusvahelisel tasandil on kaubamärgiõigus reguleeritud 20. märtsil 1883. aastal Pariisis allkirjastatud, viimati 14. juulil 1967 Stockholmis läbi vaadatud ning 28. septembril 1979 muudetud tööstusomandi kaitse konventsiooniga (*Recueil des traités des Nations unies*, osa 828, nr 11851, lk 305, edaspidi „Pariisi konventsioon"). Kõik liikmesriigid on selle konventsiooni pooled.

4 Vastavalt Pariisi konventsiooni artiklile 19 jätavad riigid, kelle suhtes seda konventsiooni kohaldatakse, endale õiguse sõlmida omavahel eraldi kokkuleppeid kaitsmaks tööstusomandit.

5 Seda sätet kasutati õigusliku alusena, kui 15. juunil 1957 sõlmiti Nizza diplomaatilisel konverentsil kaubamärkide registreerimisel kasutatava kaupade ja teenuste rahvusvahelise klassifikatsiooni Nizza kokkulepe (*Recueil des traités des Nations unies*, osa 1154, nr I-18200, lk 89, edaspidi „Nizza kokkulepe"), mis vaadati viimati läbi 13. mail 1977 Genfis ja mida muudeti 28. septembril 1979. Selle kokkuleppe artikkel 1 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Riigid, kelle suhtes käesolev kokkulepe rakendub, moodustavad Spetsiaalse Liidu ning võtavad vastu kaubamärkide registreerimisel kasutatava ühtse kaupade ja teenuste klassifikatsiooni [(edaspidi „Nizza klassifikatsioon")].

2. [Nizza k]lassifikatsioon koosneb:

i) klasside loendist ja vastavalt vajadusele selgitavatest märkustest;

ii) kaupade ja teenuste alfabeetilisest loendist […], kus on ära näidatud klass, millesse kaup või teenus kuulub.

[...]”.

6 Nizza kokkuleppe artikkel 2 „Klassifikatsiooni õiguslik toime ja kasutamine” on sõnastatud järgmiselt:

„1. Arvestades käesolevast kokkuleppest tulenevate kohustustega on [Nizza] klassifikatsiooni toime selline, mille talle omistab iga Spetsiaalse Liidu liikmesriik. Täpsemalt, [Nizza] klassifikatsioon ei ole Spetsiaalse Liidu liikmesriikidele kohustuslik kaubamärgi kaitse ulatuse hindamisel ega teenusemärkide tunnustamisel.

2. Igale Spetsiaalse Liidu liikmesriigile jääb õigus kasutada [Nizza] klassifikatsiooni kas peamise või abisüsteemina.

3. Spetsiaalse Liidu liikmesriikide pädevad asutused märgivad kaubamärkide registreerimist puudutavaisse ametlikesse dokumentidesse ja väljaannetesse [Nizza] klassifikatsiooni klasside numbrid, kuhu kuuluvad kaubad või teenused, mille jaoks kaubamärk on registreeritud.

4. Asjaolu, et üks nimetus sisaldub [kaupade ja teenuste] alfabeetilises loendis, ei mõjuta õigusi, mis sellele nimetusele võivad kehtida.”

7 Nizza klassifikatsiooni haldab Ülemaailmse Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni (WIPO) rahvusvaheline büroo. Selle klassifikatsiooni klasside loetelusse kuulus 1. jaanuari 2002. aasta seisuga 34 kauba- ja 11 teenusteklassi. Iga klass koosneb ühest või mitmest üldnimetusest, mida nimetatakse mitteametlikult „klassipäiseks”, mis näitab üldiselt ära valdkonna, millesse selle klassi kaubad või teenused reeglina kuuluvad. Kaupade ja teenuste alfabeetilises loendis on ligikaudu 12 000 kannet.

8 Vastavalt Nizza klassifikatsiooni kasutajajuhendile tuleb iga kauba või teenuse õige klassifitseerimise tagamiseks tutvuda kaupade ja teenuste alfabeetilise loendi ja eri klasside kohta käivate selgitavate märkustega. Kui üht kaupa või teenust ei saa klassifitseerida klasside nimekirja, selgitavate märkuste ega kaupade ja teenuste alfabeetilise loendi abil, siis tulenevad kohaldatavad kriteeriumid üldistest märkustest.

9 WIPO andmebaasi kohaselt ei ole Küprose Vabariik ja Malta Vabariik liikmesriikidest ainsana Nizza kokkuleppe pooled, ent kasutavad siiski Nizza klassifikatsiooni.

10 Nizza klassifikatsiooni vaatab iga viie aasta järel läbi ekspertkomitee. Üheksas redaktsioon, mis kehtis põhikohtuasja asjaolude toimumise ajal, on alates 1. jaanuarist 2012 asendatud kümnenda redaktsiooniga.

Liidu õigus

Direktiiv 2008/95

11 Direktiiviga 2008/95 asendati nõukogu 21. detsembri 1988. aasta esimene direktiiv 89/104/EMÜ kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT 1989, L 40, lk 1; ELT eriväljaanne 17/01, lk 92).

12 Direktiivi 2008/95 põhjendused 6, 8, 11 ja 13 on sõnastatud järgmiselt:

„(6) Liikmesriikidele peaks jääma vabadus määratleda registreerimise teel omandatava kaubamärgi registreerimise, lõppenuks tunnistamise ja tühiseks tunnistamise kord. [...]

[...]

(8) Käesoleva [liikmesriikide] õigusaktide ühtlustamise eesmärkide saavutamine eeldab, et registreeritud kaubamärkide omandamise ja valdamise tingimused oleksid üldiselt kõigis liikmesriikides identsed. [...]

[...]

(11) Registreeritud kaubamärgi eesmärk on eelkõige tagada kaubamärk kui päritolutähis ning sellega antav kaitse peaks olema absoluutne, kui märk ja tähis ning kaubad või teenused on identsed. [...]

[...]

(13) […] Pariisi konventsioon on siduv kõigi ühenduse liikmesriikide jaoks. On oluline, et käesoleva direktiivi sätted oleksid nimetatud konventsiooni sätetega täielikus kooskõlas. Käesoleva direktiivi sätted ei tohiks piirata liikmesriikide kohustusi, mis tulenevad nimetatud konventsioonist [...]”.

13 Direktiivi 2008/95 artikli 3 lõiked 1 ja 3 sätestavad:

„1. Järgmisi ei registreerita kaubamärgina ja kui nad on registreeritud, võib need tühiseks tunnistada:

[...]

b) kaubamärke, mis ei ole teistest eristatavad;

c) kaubamärke, mis koosnevad ainult sellistest märkidest või tähistest, mis tähistavad kaubanduses liiki, kvaliteeti, hulka, otstarvet, väärtust, geograafilist päritolu või kaupade tootmise või teenuste pakkumise aega või muid kauba või teenuse omadusi;

[...]

3. Kaubamärgi registreerimisest ei keelduta ja seda ei tunnistata tühiseks vastavalt lõike 1 punktile b, c või d, kui kaubamärk on enne registreerimistaotluse esitamise kuupäeva ja pärast selle kasutamist omandanud eristatavuse. Lisaks sellele võivad liikmesriigid näha ette, et seda sätet kohaldatakse siis, kui eristatavus tekkis pärast registreerimistaotluse esitamise kuupäeva või pärast registreerimiskuupäeva.”

14 Direktiivi artikli 4 lõike 1 punkt a näeb ette:

„Kaubamärki ei registreerita või kui see on registreeritud, võib selle tühiseks tunnistada, kui:

a) see on identne varasema kaubamärgiga ning kaubad või teenused, mille jaoks kaubamärki taotletakse või mille jaoks see on registreeritud, on identsed kaupade või teenustega, mille jaoks on kaitstud varasem kaubamärk.”

Teatis nr 4/03

15 Siseturu Ühtlustamise Ameti (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused) presidendi 16. juuni 2003. aasta teatise nr 4/03 (klassipäiste kasutamise kohta ühenduse kaubamärgi taotlustes ja registreeringutes sisalduvates kaupade ja teenuste kirjeldustes) (*JO OHMI*, 9/03, lk 1647) eesmärk on vastavalt selle I punktile selgitada ühtlustamisameti praktikat „klassipäiste kasutamise ja kasutamise tagajärgede osas, kui ühenduse kaubamärgi taotlust või registreeringut piiratakse või sellest osaliselt loobutakse või kui nende osas toimub vastulause- või tühistamismenetlus".

16 Selle teatise III punkti teine lõik on sõnastatud järgmiselt:

„Nizza klassifikatsioonis ette nähtud üldnimetuste või klassipäiste kasutamist ühenduse kaubamärgi taotluses loetakse kaupade ja teenuste korrektseks kirjeldamiseks. Nende nimetuste kasutamine võimaldab õiget klassifitseerimist ja rühmitamist. [Ühtlustamisamet] ei ole üldnimetuste ja klassipäiste kasutamise vastu nende liigse ebamäärasuse või ebaselguse tõttu, ning seda vastupidi mõne Euroopa Liidu liikmesriigi või kolmandate riikide siseriikliku ameti praktikale mõne klassipäise või üldnimetuse osas."

17 Teatise nr 4/03 IV punkti esimene lõik sätestab:

„34 kauba- ja 11 teenuseklassi katavad kõiki kaupu ja teenuseid, mille tõttu tähendab konkreetse klassipäise kõikide üldnimetuste kasutamine, et taotlus hõlmab kõiki sellesse klassi kuuluvaid konkreetseid kaupu ja teenuseid."

Inglise õigus

18 Direktiiv 89/104 võeti Inglise õigusesse üle 1994. aasta kaubamärgiseadusega (Trade Marks Act 1994, edaspidi „1994. aasta seadus").

19 Selle seaduse artikli 32 lõike 2 punkt c sätestab, et kaubamärgitaotlus peab sisaldama „loetelu kaupadest ja teenustest, mille jaoks kaubamärgi registreerimist taotletakse".

20 Sama seaduse artikli 34 lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kaubad või teenused tuleb kaubamärgi registreerimisel klassifitseerida vastavalt ettenähtud klassifikatsioonile.

2. Mis tahes küsimuse kauba või teenuse klassi kohta lahendab Registrar, kelle otsuse peale ei saa edasi kaevata."

21 1994. aasta seadust täiendab kaubamärgimäärus (Trade Marks Rules 2008), mis käsitleb UK Intellectual Property Office'i (Ühendkuningriigi Intellektuaalomandi Amet, UKIPO) praktikat ja menetlust. Vastavalt selle määruse eeskirja 8 lõike 2 punktile b peab taotleja taotlusesse märkima kaubad või teenused, mille jaoks siseriiklikku kaubamärki taotletakse, nii, et on selgelt välja toodud nende olemus.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

22 CIPA esitas 16. oktoobril 2009 taotluse nimetuse IP TRANSLATOR registreerimiseks siseriikliku kaubamärgina vastavalt 1994. aasta seaduse artiklile 32. Selle registreeringuga hõlmatud teenuste määratlemiseks kasutas CIPA Nizza klassifikatsiooni klassi 41 päise üldnimetusi: „Haridus; väljaõpe; meelelahutus; spordi- ja kultuurialane tegevus".

23 Registrar jättis 12. veebruari 2010. aasta otsusega selle taotluse rahuldamata, tuginedes liikmesriigi sätetele, mis vastavad direktiivi 2008/95 artikli 3 lõike 1 punktidele b ja c ning lõikele 3. Registrar tõlgendas seda taotlust vastavalt teatisele nr 4/03 ja järeldas, et taotlus hõlmab mitte üksnes CIPA poolt taotluses märgitud teenuseid, vaid ka kõiki muid Nizza klassifikatsiooni klassi 41 kuuluvaid teenuseid, sh tõlketeenused. Viimati nimetatud teenuste osas puudub nimetusel IP TRANSLATOR esiteks eristusvõime ja teiseks on see nimetus nende teenuste osas kirjeldav. Lisaks ei ole tõendatud, et sõnamärk IP TRANSLATOR oleks enne registreerimistaotluse kuupäeva omandanud tõlketeenuste osas eristusvõime kasutamise käigus. CIPA ei ole ka taotlenud, et nimetatud teenused arvataks tema kaubamärgi registreerimistaotlusest välja.

24 CIPA esitas selle otsuse peale 25. veebruaril 2010 kaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule, väites, et tema registreerimistaotluses ei olnud märgitud klassi 41 kuuluvaid tõlketeenuseid ja seega taotlus neid ei hõlmanud. Seetõttu on Registrari vastuväited registreerimisele põhjendamatud ning tema registreerimistaotlus jäeti ekslikult rahuldamata.

25 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul on vaieldamatu, et tõlketeenuseid ei peeta tavapäraselt hariduse, väljaõppe, meelelahutuse ja spordi- või kultuurialase tegevuse valdkonna teenuste allkategooriaks.

26 Eelotsusetaotlusest ilmneb lisaks, et peale kaupade ja teenuste alfabeetilise loendi, mis sisaldab 167 kannet, milles on üksikasjalikult esitatud Nizza klassifikatsiooni klassi 41 kuuluvad teenused, sisaldab Registrari poolt 1994. aasta seaduse kohaselt hallatav andmebaas üle 2000 kande, milles on üksikasjalikult esitatud klassi 41 kuuluvad teenused, ja ühtlustamisameti poolt nõukogu 26. veebruari 2009. aasta määruse (EÜ) nr 207/2009 (ühenduse kaubamärgi kohta) (ELT L 78, lk 1) kohaselt hallatav andmebaas Euroace sisaldab selle klassi osas rohkem kui 3000 kannet.

27 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et kui Registrari tõlgendus on õige, hõlmab CIPA esitatud registreerimistaotlus kõiki neid kandeid, sealhulgas tõlketeenuseid. Niisugusel juhul hõlmab taotlus teenuseid, mida ei ole nimetatud ei selles taotluses ega üheski sellest tulenevas registreeringus. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates on niisugune tõlgendus vastuolus selguse ja täpsuse nõuetega, millest tuleb kaubamärgitaotlusega hõlmatud erinevate kaupade või teenuste määratlemisel lähtuda.

28 Eelotsusetaotluse esitanud kohus mainib ka ühte uuringut, mille Euroopa Kaubamärgiomanike Liit (Association of European Trade Mark Owners, (Marques) 2008. aastal läbi viis ja mis näitas, et liikmesriikide praktika on erinev, sest mõned pädevad ametiasutused lähtuvad teatises nr 4/03 ette nähtud tõlgendusest, samal ajal kui teised kasutavad teistsugust lähenemist.

29 Neil asjaoludel otsustas The Person Appointed by the Lord Chancellor under Section 76 of the Trade Marks Act 1994, lahendades Registrar of Trade Marks'i otsuse peale esitatud apellatsioonkaebust, menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„Lähtudes [...] direktiivist 2008/95[…]:

1. Kas kaubamärgitaotlusega hõlmatud erinevad kaubad või teenused tuleb määratleda selgelt ja täpselt, ning kui vastus on jaatav, siis milline peab olema selguse ja täpsuse konkreetne määr?

2. Kas kaubamärgitaotlusega hõlmatud erinevate kaupade või teenuste määratlemisel võib kasutada [Nizza] klassifikatsiooni [...] klassipäistes olevaid üldnimetusi?

3. Kas kõnealuse kaupade ja teenuste [Nizza] klassifikatsiooni klassipäistes olevate üldnimetuste sellist kasutamist tuleb või on lubatud tõlgendada vastavalt [...] teatisele nr 4/03 [...]?"

Eelotsusetaotluse vastuvõetavus

30 Ühtlustamisamet väidab kirjalikes märkustes, et eelotsusetaotlus tuleb tunnistada vastuvõetamatuks, sest see on kunstlikult konstrueeritud, kuna Euroopa Kohtu vastused eelotsuse küsimustele ei ole põhikohtuasja lahendamisel asjakohased. Ka Euroopa Komisjon väljendab kahtlust, kas asjaomase registreeringu järele on tegelik vajadus.

31 Sellega seoses olgu meenutatud, et väljakujunenud kohtupraktika järgi on ELTL artiklis 267 sätestatud menetlus Euroopa Kohtu ja siseriiklike kohtute koostöö vahend, mille kaudu Euroopa Kohus annab siseriiklikele kohtutele ühenduse õiguse tõlgendusi, mida siseriiklikud kohtud vajavad nende menetluses olevate vaidluste lahendamiseks (vt eelkõige 16. juuli 1992. aasta otsus kohtuasjas C-83/91: Meilicke, EKL 1992, lk I-4871, punkt 22, ja 24. märtsi 2009. aasta otsus kohtuasjas C-445/06: Danske Slagterier, EKL 2009, lk I-2119, punkt 65).

32 Nimetatud koostöö raames eeldatakse liidu õigust puudutavate eelotsuseküsimuste asjakohasust. Siseriikliku kohtu esitatud taotluse saab Euroopa Kohus lükata tagasi vaid siis, kui on ilmselge, et taotletud liidu õiguse tõlgendusel ei ole mingit seost põhikohtuasja asjaolude või esemega või kui kõnealune probleem on oletuslik või kui Euroopa Kohtule ei ole teada talle esitatud küsimusele tarviliku vastuse andmiseks vajalikud faktilised ja õiguslikud asjaolud (vt eelkõige 16. oktoobri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-421/01: Traunfellner, EKL 2003, lk I-11941, punkt 37; 5. detsembri 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-94/04 ja C-202/04: Cipolla jt, EKL 2006, lk I-11421, punkt 25, ja 1. juuni 2010. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-570/07 ja C-571/07: Blanco Pérez ja Chao Gómez, EKL 2010, lk I-4629, punkt 36).

33 Käesoleval juhul ei ole olukord siiski selline. Nimelt ei ole vaidlust selles, et kaubamärgi registreerimise taotlus tõepoolest esitati ning et Registrar jättis selle rahuldamata, ehkki seda tehes kaldus ta kõrvale oma tavapärasest praktikast. Lisaks on eelotsusetaotluse esitanud kohtu taotletud liidu õiguse tõlgendus tegelikult objektiivselt vajalik selles kohtus poolelioleva vaidluse lahendamiseks (vt selle kohta 22. novembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-144/04: Mangold, EKL 2005, lk I-9981, punkt 38).

34 Järelikult tuleb kõnesolev eelotsusetaotlus lugeda vastuvõetavaks.

Eelotsuse küsimuste analüüs

35 Kolme küsimusega, mida tuleb käsitleda koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 2008/95 tuleb tõlgendada nii, et see nõuab, et kaubad ja teenused, mille jaoks kaubamärgi õiguskaitset taotletakse, peavad olema määratletud teatava selguse ja täpsusega. Kui see on nii, siis soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas neid selguse ja täpsuse nõudeid arvestades tuleb direktiivi 2008/95 tõlgendada nii, et sellega on vastuolus see, kui siseriikliku kaubamärgi taotleja määratleb need kaubad ja teenused, kasutades Nizza klassifikatsiooni klassipäiste üldnimetusi, ning see, kui kõigi Nizza klassifikatsiooni ühe konkreetse klassi päises sisalduvate üldnimetuste kasutamise korral loetakse taotlus kõiki sellesse klassi kuuluvaid kaupu ja teenuseid hõlmavaks.

36 Esmalt olgu meenutatud, nagu täpsustab ka direktiivi 2008/95 põhjendus 11, et kaubamärgiga antava õiguskaitse eesmärk on eelkõige tagada kaubamärk kui päritolutähis, st tagada tarbijale või lõppkasutajale, et kaubamärgiga tähistatud kaup või teenus on teatavat päritolu, nii et tarbija või lõppkasutaja saab kõnealust kaupa või teenust võimaliku segiajamiseta eristada muud päritolu kaupadest või teenustest (vt selle kohta 29. septembri 1998. aasta otsus kohtuasjas C-39/97: Canon, EKL 1998, lk I-5507, punkt 28; 12. detsembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-273/00: Sieckmann, EKL 2002, lk I-11737, punktid 34 ja 35, ning 11. juuni 2009. aasta otsus kohtuasjas C-529/07: Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli, EKL 2009, lk I-4893, punkt 45).

37 Eelnevast järeldub, et tähise registreerimist kaubamärgina tuleb alati taotleda konkreetse kauba või teenuse suhtes. Kui tähise graafiline kujutis registreerimistaotluses on mõeldud määratlema kaubamärgiga antava õiguskaitse täpset eset (vt eespool viidatud kohtuotsus Sieckmann, punkt 48), siis selle kaitse ulatuse määrab ära taotluses määratletud kaupade ja teenuste laad ja arv.

Selguse ja täpsuse nõuded kaupade ja teenuste määratlemisel

38 Sissejuhatavalt olgu öeldud, et ükski direktiivi 2008/95 säte ei reguleeri otseselt kaupade ja teenuste määratlemist.

39 Sellest tõdemusest üksi ei piisa siiski järeldamaks, et kaupade ja teenuste kindlaksmääramine siseriikliku kaubamärgi registreerimise otstarbel on küsimus, mis ei kuulu direktiivi 2008/95 kohaldamisalasse.

40 Ehkki direktiivi 2008/95 põhjendusest 6 tuleneb, et liikmesriikidele jääb vabadus määratleda muu hulgas kaubamärgi registreerimise kord (vt selle kohta 7. juuli 2005. aasta otsus kohtuasjas C-418/02: Praktiker Bau- und Heimwerkermärkte, EKL 2005, lk I-5873, punkt 30, ja 14. juuni 2007. aasta otsus kohtuasjas C-246/05: Häupl, EKL 2007, lk I-4673, punkt 26), on Euroopa Kohus siiski otsustanud, et selliste kaupade ja teenuste olemuse ja sisu määratlemist, mida saab registreeritud kaubamärgiga kaitsta, ei reguleeri mitte registreerimismenetlust käsitlevad sätted, vaid kaubamärgist tulenevate õiguste omandamise materiaalõiguslikud tingimused (eespool viidatud kohtuotsus Praktiker Bau- und Heimwerkermärkte, punkt 31).

41 Sellega seoses on direktiivi 2008/95 põhjenduses 8 rõhutatud, et liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise eesmärkide saavutamine eeldab, et registreeritud kaubamärkide omandamise tingimused oleksid üldiselt kõigis liikmesriikides identsed (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Sieckmann, punkt 36; 12. veebruari 2004. aasta otsus kohtuasjas C-363/99: Koninklijke KPN Nederland, EKL 2004, lk I-1619, punkt 122, ja 22. septembri 2011. aasta otsus kohtuasjas C-482/09: Budějovický Budvar, EKL 2011, lk I-8701, punkt 31).

42 Mis puudutab nõuet, et tähise või kaubamärgi registreerimise taotluses loetletud kaubad ja teenused peavad olema määratletud selgelt ja täpselt, siis tuleb tõdeda, et direktiivi 2008/95 teatavate sätete kohaldamine sõltub suures osas sellest, kas kaubale või teenusele, mida registreeritud kaubamärk puudutab, on osutatud piisava selguse ja täpsusega.

43 Täpsemalt tuleb küsimust, kas kaubamärgi puhul esineb mõni direktiivi 2008/95 artiklis 3 ette nähtud kaubamärgi registreerimisest keeldumise või kaubamärgi tühiseks tunnistamise põhjustest, hinnata konkreetselt seoses nende kaupade või teenustega, mille suhtes registreerimist taotleti (vt eespool viidatud kohtuotsus Koninklijke KPN Nederland, punkt 33, ja 15. veebruari 2007. aasta otsus kohtuasjas C-239/05: BVBA Management, Training en Consultancy, EKL 2007, lk I-1455, punkt 31).

44 Samuti eeldavad kaubamärgi registreerimisest keeldumise või selle tühiseks tunnistamise täiendavad põhjused, mis on seotud varasemate õigustega vastuollu sattumisega ja mis on ette nähtud kõnesoleva direktiivi artikli 4 lõikes 1, et vastandatud kaubamärkidega tähistatud kaubad või teenused on sarnased või identsed.

45 Lisaks on Euroopa Kohus juba otsustanud, et kuigi ei ole vaja konkreetselt välja tuua teenust või teenuseid, mille suhtes kaubamärgi registreerimist taotletakse, sest nende määratlemiseks võib piisata üldsõnalisest kirjeldusest, tuleb siiski nõuda, et taotleja täpsustaks kaubad või kaubaliigid, mis on nende teenustega seotud, kasutades selleks näiteks muid täpsemaid selgitusi. Sellised täpsustused teevad eelmistes punktides käsitletud direktiivi 2008/95 artiklite kohaldamise lihtsamaks, kaubamärgile antavat õiguskaitset samas oluliselt piiramata (vt analoogia alusel eespool viidatud kohtuotsus Praktiker Bau- und Heimwerkermärkte, punktid 49–51).

46 Sellega seoses olgu meenutatud, et kaubamärgi avalikku registrisse kandmise eesmärk on teha see kättesaadavaks pädevatele ametiasutustele ja avalikkusele ning eelkõige ettevõtjatele (eespool viidatud kohtuotsus Sieckmann, punkt 49, ja 24. juuni 2004. aasta otsus kohtuasjas C-49/02: Heidelberger Bauchemie, EKL 2004, lk I-6129, punkt 28).

47 Ühelt poolt peavad pädevad ametiasutused piisavalt selgelt ja täpselt teadma, milliseid kaupu ja teenuseid kaubamärk tähistab, et nad saaksid täita oma kohustusi, mis on seotud registreerimistaotluste eelkontrolliga ning õige ja täpse kaubamärgiregistri avaldamise ja pidamisega (vt analoogia alusel eespool viidatud kohtuotsused Sieckmann, punkt 50, ja Heidelberger Bauchemie, punkt 29).

48 Teiselt poolt peavad ettevõtjad selgelt ja täpselt teadma, milliseid registreeringuid on tehtud ning milliseid registreerimistaotlusi on esitanud nende praegused või tulevased konkurendid, saades niimoodi asjakohast informatsiooni kolmandate isikute õiguste kohta (eespool viidatud kohtuotsused Sieckmann, punkt 51, ja Heidelberger Bauchemie, punkt 30).

49 Järelikult nõuab direktiiv 2008/95, et taotleja määratleks piisava selguse ja täpsusega need kaubad ja teenused, mille suhtes kaubamärgi õiguskaitset taotletakse, et pädevad ametiasutused ja ettevõtjad saaksid taotletava õiguskaitse ulatuse kindlaks teha üksnes sel alusel.

Nizza klassifikatsiooni klassipäistes olevate üldnimetuste kasutamine

50 Olgu märgitud, et direktiiv 2008/95 ei sisalda ühtki viidet Nizza klassifikatsioonile ega sätesta liikmesriikidele seega ka ühtegi kohustust ega keeldu kasutada nimetatud klassifikatsiooni siseriikliku kaubamärgi registreerimisel.

51 Selle akti kasutamise kohustus tuleneb siiski Nizza kokkuleppe artikli 2 punktist 3, mis sätestab, et Spetsiaalse Liidu (kuhu kuuluvad peaaegu kõik liikmesriigid) osalisriikide pädevad asutused märgivad kaubamärkide registreerimist puudutavaisse ametlikesse dokumentidesse ja väljaannetesse Nizza klassifikatsiooni klasside numbrid, kuhu kuuluvad kaubad või teenused, mille jaoks kaubamärk on registreeritud.

52 Arvestades asjaolu, et Nizza kokkulepe võeti vastu, Pariisi konventsiooni artikli 19 alusel, ning seda, et direktiivi 2008/95 põhjenduse 13 kohaselt ei tohiks see direktiiv piirata liikmesriikidele mainitud konventsioonist tulenevaid kohustusi, tuleb tõdeda, et selle direktiiviga ei ole vastuolus, kui liikmesriigi pädev ametiasutus kas nõuab, et siseriikliku kaubamärgi taotleja määratleks Nizza klassifikatsiooni abil kaubad ja teenused, mille suhtes ta kaubamärgi õiguskaitset taotleb, või siis aktsepteerib sellist määratlust.

53 Selleks et tagada direktiivi 2008/95 kasulik mõju ja kaubamärkide registreerimise korra nõuetekohane toimimine, peab niisugune määratlemine siiski vastama direktiivist tulenevatele selguse ja täpsuse nõuetele, nagu on tõdetud käesoleva kohtuotsuse punktis 49.

54 Sellega seoses olgu öeldud, et mõned Nizza klassifikatsiooni klassipäistes olevad üldnimetused on iseenesest piisavalt selged ja täpsed, et võimaldada pädevatel ametiasutustel ja ettevõtjatel kaubamärgiga antava õiguskaitse ulatus kindlaks teha, samas kui mõned nimetused ei pruugi sellele nõudele vastata, olles liiga üldised ja hõlmates kaupu ja teenuseid, mis erinevad üksteisest liialt selleks, et kaubamärk võiks täita päritolutähise ülesannet.

55 Selleks et kindlaks määrata, kas kõnealused nimetused vastavad selguse ja täpsuse nõuetele, tuleb pädevatel ametiasutustel seega läbi viia juhtumipõhine hindamine nende kaupade ja teenuste osas, mille suhtes taotleja soovib kaubamärgi õiguskaitset saada.

56 Järelikult ei ole direktiiviga 2008/95 vastuolus Nizza klassifikatsiooni klassipäistes olevate üldnimetuste kasutamine nende kaupade ja teenuste määratlemisel, mille suhtes kaubamärgi õiguskaitset taotletakse, tingimusel et niisugune määratlemine on piisavalt selge ja täpne, et pädevad ametiasutused ja ettevõtjad saaksid kindlaks teha taotletava õiguskaitse ulatuse.

Õiguskaitse ulatus kõigi konkreetse klassi päises olevate üldnimetuste kasutamise korral

57 Olgu meenutatud, et Euroopa Kohus on juba otsustanud, et kaubamärgi registreerimist võib taotleda nii kõigi Nizza klassifikatsiooni ühe klassi kaupade või teenuste suhtes korraga kui ka üksnes mõne suhtes neist kaupadest või teenustest (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Koninklijke KPN Nederland, punkt 112).

58 Eelotsusetaotlusest ja Euroopa Kohtule esitatud märkustest ilmneb, et hetkel eksisteerib Nizza klassifikatsiooni klassipäistes olevate üldnimetuste kasutamise kaks tõlgendust, nimelt teatisele nr 4/03 vastav tõlgendus, mille kohaselt tähendab kõigi Nizza klassifikatsiooni konkreetse klassi päises olevate üldnimetuste kasutamine, et taotlus hõlmab kõiki sellesse klassi kuuluvaid konkreetseid kaupu ja teenuseid, ning grammatiline tõlgendus, mille kohaselt tuleb anda neis nimetustes kasutatud sõnadele loomulik ja tavapärane tähendus.

59 Sellega seoses väitis suurem osa kohtuistungil osalenud pooltest vastusena Euroopa Kohtu esitatud küsimusele, et nende kahe tõlgenduse üheaegne olemasolu võib riivata kaubamärgikorra nõuetekohast toimimist liidus. Konkreetsemalt toonitati, et need kaks tõlgendust võivad tingida siseriikliku kaubamärgi õiguskaitse erineva ulatuse, kui see on registreeritud mitmes liikmesriigis, ent samuti sama kaubamärgi õiguskaitse erineva ulatuse, kui see on registreeritud ka ühenduse kaubamärgina. Niisugune erinevus võib muu hulgas mõjutada kaubamärgi rikkumise hagi tulemusi – viimane võib olla tulemuslikum liikmesriikides, kus lähtutakse teatisel nr 4/03 põhinevast tõlgendusest.

60 Lisaks võib olukord, kus kaubamärgiga antava õiguskaitse ulatus sõltub pädeva ametiasutuse valitud tõlgendusest ja mitte taotleja tegelikust tahtest, ohustada õiguskindlust nii nimetatud taotleja kui ka kolmandast osapoolest ettevõtja seisukohast.

61 Selleks et pidada kinni eespool nimetatud selguse ja täpsuse nõuetest, peab siseriikliku kaubamärgi taotleja, kes kasutab nende kaupade ja teenuste määratlemisel, mille suhtes ta kaubamärgi õiguskaitset taotleb, kõiki Nizza klassifikatsiooni konkreetse klassi päises olevaid üldnimetusi, täpsustama, kas tema taotlus hõlmab kõiki asjassepuutuva klassi alfabeetilisse loendisse kuuluvaid kaupu ja teenuseid või üksnes teatavat osa neist kaupadest ja teenustest. Kui taotlus puudutab vaid teatavaid kaupu ja teenuseid, peab taotleja täpsustama, milliseid vastavasse klassi kuuluvaid kaupu ja teenuseid on mõeldud.

62 Registreerimistaotlust, mis ei võimalda kindlaks teha, kas taotleja pidas Nizza klassifikatsiooni konkreetse klassi päist kasutades silmas kõiki selle klassi kaupu või üksnes osa neist, ei saa pidada piisavalt selgeks ja täpseks.

63 Põhikohtuasjas tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul seega kindlaks teha, kas kõiki Nizza klassifikatsiooni klassi 41 päises olevaid üldnimetusi kasutades täpsustas CIPA oma taotluses, kas see hõlmab kõiki selle klassi teenuseid või mitte, ja konkreetsemalt, kas ta pidas oma taotluses silmas ka tõlketeenuseid või mitte.

64 Järelikult tuleb esitatud küsimustele vastata, et:

— direktiivi 2008/95 tuleb tõlgendada nii, et see nõuab, et taotleja määratleks piisava selguse ja täpsusega need kaubad ja teenused, mille jaoks kaubamärgi õiguskaitset taotletakse, et pädevad ametiasutused ja ettevõtjad saaksid taotletava õiguskaitse ulatuse kindlaks teha üksnes sel alusel;

— direktiivi 2008/95 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus Nizza klassifikatsiooni klassipäistes olevate üldnimetuste kasutamine nende kaupade ja teenuste määratlemisel, mille jaoks kaubamärgi õiguskaitset taotletakse, tingimusel et niisugune määratlemine on piisavalt selge ja täpne;

— siseriikliku kaubamärgi taotleja, kes kasutab nende kaupade ja teenuste määratlemisel, mille suhtes ta kaubamärgi õiguskaitset taotleb, kõiki Nizza klassifikatsiooni konkreetse klassi päises olevaid üldnimetusi, peab täpsustama, kas tema taotlus hõlmab kõiki asjassepuutuva klassi alfabeetilisse loendisse kuuluvaid kaupu ja teenuseid või üksnes teatavat osa neist kaupadest ja teenustest. Kui taotlus puudutab vaid teatavaid kaupu ja teenuseid, peab taotleja täpsustama, milliseid vastavasse klassi kuuluvaid kaupu ja teenuseid on mõeldud.

Kohtukulud

65 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2008. aasta direktiivi 2008/95/EÜ kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta tuleb tõlgendada nii, et see nõuab, et taotleja määratleks piisava selguse ja täpsusega need kaubad ja teenused, mille jaoks kaubamärgi õiguskaitset taotletakse, et pädevad ametiasutused ja ettevõtjad saaksid taotletava õiguskaitse ulatuse kindlaks teha üksnes sel alusel.

Direktiivi 2008/95 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus 15. juuni 1957. aasta Nizza diplomaatilisel konverentsil sõlmitud märkide registreerimisel kasutatava kaupade ja teenuste rahvusvahelise klassifikatsiooni Nizza kokkulepe (viimati läbi vaadatud 13. mail 1977 Genfis ja muudetud 28. septembril 1979) artiklis 1 osutatud klassifikatsiooni klassipäistes olevate üldnimetuste kasutamine nende kaupade ja teenuste määratlemisel, mille jaoks kaubamärgi õiguskaitset taotletakse, tingimusel et niisugune määratlemine on piisavalt selge ja täpne.

Siseriikliku kaubamärgi taotleja, kes kasutab nende kaupade ja teenuste määratlemisel, mille suhtes ta kaubamärgi õiguskaitset taotleb, kõiki Nizza klassifikatsiooni konkreetse klassi päises olevaid üldnimetusi, peab täpsustama, kas tema taotlus hõlmab kõiki asjassepuutuva klassi alfabeetilisse loendisse kuuluvaid kaupu ja teenuseid või üksnes teatavat osa neist kaupadest ja teenustest. Kui taotlus puudutab vaid teatavaid kaupu ja teenuseid, peab taotleja täpsustama, milliseid vastavasse klassi kuuluvaid kaupu ja teenuseid on mõeldud.

Allkirjad